

DICHTE BERMZEGGE (*CAREX MURICATA*)

Twee pollen circa 3 km ten noordwesten van Neer in brede wegberm en circa 20 pollen langs de Neerbeek een paar honderd meter ten westen van Neer (R. Huinen, zomer 1998).

Twee pollen langs de Heldense weg (195,3/367, R. Huinen, zomer '99) en langs een sloot 0,5 km ten westen van Neer (196/364 idem). In Midden-Limburg de afgelopen jaren ook gevonden bij de Driestruik, een natuurgebied ten oosten van Roermond. Verder in Limburg tot nu toe alleen gevonden bij Mook en in Zuid-Limburg. De meest recente vondst in Zuid-Limburg is volgens de AZLF gedaan op de Brunsummerheide. Vóór 1980 is de soort ook aangetroffen in het Elslooër bos.

SLANKE ZEGGE (*CAREX STRIGOSA*)

Een groot aantal exemplaren, meer dan 50, in de westrand van het Kloosterbosch ten noorden van Houthem (184,2/321, I. G. Ver-

schoor). In de oostrand van het Kloosterbosch waar ook in 1985/1987 de Slanke zegge voorkwam aan de rand van een bospoel, zie onder meer een artikel van V. Westhoff in dit Maandblad in 1987, werd nog één niet bloeiend exemplaar aangetroffen. De nieuwe, omvangrijke groeiplaats is waarschijnlijk ontstaan bij het opschonen van de poel in de westkant van het bos.

Een soortgelijk verschijnsel is in 1988 door ons geconstateerd na opschoning van de poel in het oostelijk deel van het bos. De in 1985 (en ook in 1987) tot één pol gereduceerde populatie aan de rand van de poel was in 1988 na het op de oevers verspreiden van bagger uit de poel sterk toegenomen.

RIBBELZEGGE (*CAREX VULPINOIDES*)

Vrij veel exemplaren, bloeiend, tussen onder andere Moeraszegge en Pitrus (14 juni 1997, A. Zoun en W. de Veen) in een moerasgebied dat enkele jaren geleden ontwikkeld is in het Haeselaarsbroek ten zuidoosten van Echt.

Het is waarschijnlijk de eerste vondst van deze Amerikaanse soort in Limburg.

DRIJVENDE WATERWEEGBREE (zie figuur 3 en 4) (*LURONIUM NATANS*)
In natuurgebied de Snep langs de Helenavaart, enkele tientallen (Floron-excursie 22 augustus 1999).

Ten westen van de Maas in Limburg verder o.a. bekend van het Loobeekdal nabij de grens tussen Limburg en Noord-Brabant en enkele kwelgebieden langs de Maas ten noorden van Venlo met carbonaat- en fosfaatarm water. Zie bijgaande verspreidingskaart, afkomstig uit het rapport "Resultaten Vegetatiekartering Noord- en Midden-Limburg" uitgegeven door de provincie Limburg in 1991.

Bij de genoemde excursie werden in de Snep tevens enkele tientallen exemplaren gevonden van Oeverkruid (*Littorella uniflora*). Eveneens een zeldzame plant van voedselarme, zwakgebufferde wateren zoals vennen.

KORTE MEDEDELING

ALBINO GROOTOORVLEERMUIS IN NUNHEM

Vleermuizen zijn bruin, soms mooi roodbruin, soms grijs. Dat maakt het afzoeken van verblijven naar deze dieren een bezigheid die enige vaardigheid vergt. Zo niet afgelopen herfst. Tijdens onze jaarlijkse ronde langs Noord-Limburgse kerkzolders (zie ook Buys *et al.*, 1999) lichtte er iets erg wits op in het licht van onze zaklampen. Plaats van handeling: het fraaie kerkje van Nunhem (coördinaten 1953/3617). Hier hing op 18 september 1999 een volledig wit exemplaar van de Bruine grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), temidden van een groep van 20 normaal gekleurde dieren (zie figuur 1).

Met name op basis van de vorm van de kop (goed zichtbaar op de foto) geeft aan dat we het hier inderdaad om een albino Bruine grootoorvleermuis hebben, en dat het geen Grijs grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*) is (Buys, 1996).

Albinisme is een betrekkelijk zeldzaam fenomeen bij vleermuizen. In de Nederlandse literatuur komen – voor zover valt na te gaan

FIGUUR 1
Albino Bruine grootoorvleermuis te midden van normaal gekleurde soortgenoten

– slechts weinig meldingen voor, alleen twee gevallen van partieel albinisme (BEKKER, 1989; VAN LAAR, 1994). Uit de jaren vijftig is een volledig albino Meervleermuis (*Myotis dasycneme*) bekend (W. Bongers, pers. med.). Uit de Duitse literatuur zijn enkele waarnemingen van volledig albino grootoorvleermuizen bekend (HAENSEL *et al.*, 1993; LEHNERT, 1991; WEIDNER 1994). Met andere woorden: een behoorlijk unieke waarneming. Interessant is dat de kerkzolder van Nunhem de laatste jaren een forse groep Bruine grootoorvleermuizen herbergt. We volgen deze groep jaarlijks, wat hopelijk een goede gelegenheid biedt om na te gaan of deze witte

fladderaar een respectabele leeftijd weet te bereiken.

DANKWOORD

Wim Bongers, Peter Lina en Chris Smeenk waren behulpzaam bij het opsporen van literatuurgegevens.

LITERATUUR

BEKKER, J.P., 1989. Oorafwijkingen bij een Watervleermuis *Myotis daubentonii*. Lutra 32(2): 201-203.

BUYS, J., 1996. Grijze grootoorvleermuizen op Noord- en Middenlimburgse kerkzolders. Natuurhistorisch Maandblad. 85(3): 50-53.

BUYS, J., H. HEIJLIGERS & M. DORENBOSCH, 1999. Voor vleermuizen de kerk in. Natuurhistorisch Maandblad. 88(5): 82-93.

HAENSEL, J., L. IITERMAN & M. NAFFE, 1993. Flavismus bei einem Braunen Langohr (*Plecotus auritus*), erhebliche farbaufhellung bei einem Grauen Langohr (*Plecotus austriacus*). Nyctalus, 4: 465-468.

LAAR, V. VAN, 1994. Partieel albinisme bij een Baardvleermuis *Myotis mystacinus*. Lutra, 37(2): 110-112.

LEHNERT, M., 1991. Total-albinotisches Braunes Langohrin Berlin/Wannsee gefunden. Nyctalus, 4: 97-98.

WEIDNER, H., 1994. Totalalbino des Braunen Langohrs (*Plecotus auritus*) bei Winterkontrolle gefunden. Nyctalus, 5: 101-102.

Jan Buys¹, Henk Heijligers²,
Martijn Dorenbosch³

¹Silverstein 53, 3621 PC Breukelen

²Lottumseweg 27, 5872 AA Broekhuizen

³Minervaplaats 115, 6525 JE Nijmegen

BOEKBESPREKING

STAATSBOSBEHEER; 100 JAAR WERKEN AAN GROEN NEDERLAND

BUIS, JAAP & JAN-PAUL VERKAIK. Uitgeverij Matrijs, 1999. Rijk geïllustreerd met foto's, kaartjes e.d. 287 pag. ISBN 90-534-5138-2. Prijs f 69,90. Verkrijgbaar in de boekhandel.

Bij een jubileum hoort een boek. Staatsbosbeheer is een rijksorganisatie die steeds publieksvriendelijker is geworden in de 100 jaar dat ze nu bestaat. Wat verwacht een natuurliefhebber lezer bij zo'n boek? Die verwacht dat Staatsbosbeheer in een fraaie uitgave de rijkdom van haar terreinen laat zien. Is dat ook uit de verf gekomen? Nee helaas, moet ik zeggen. Lezers die een boek verwachten waar de soortenrijkdom ligt uitgesteld en daarmee de natuurwaarden van de gebieden waar Staatsbosbeheer de scepter over zwaait, komen bedrogen uit. Laten we eens kijken wat er wel instaat. Het boek opent met de ontstaansgeschiedenis en de bebossing van de eerste terreinen. Hier wordt

alles bijgesleept: jaartallen, personen, wetten, commissies en nog veel meer. Hoofdstuk 2 wordt interessant door het opduiken van de eerste bosbouwer. Deze Van Schermbeek bracht de nieuwe natuurgedachte over bos die in zijn hoofd rondspeerde in de praktijk. Hij is de grondlegger van het huidige beheer dat Staatsbosbeheer in haar bossen toepast. In verdere hoofdstukken wordt stilgestaan bij de eerste en tweede wereldoorlog. Daarbij komen uitgebreid de moeilijkheden aan bod waar deze organisatie mee te kampen heeft gehad. Na de tweede wereldoorlog wordt de recreatie steeds belangrijker en deze stroom moet ook in goede banen geleid worden. De introductie van de landschapsarchitect brengt een compleet nieuwe benadering van het begrip "natuur" met zich mee; er wordt ineens gesproken over landschapsbouw. Staatsbosbeheer verandert zelf ook haar oorspronkelijke opzet, namelijk het beheren van bossen alleen; er komen nu ook andere biotopen bij zoals weilanden en veenreservaten. Zo is het boek tot het einde volgeleest met zo'n beetje

alles wat deze jubilerende organisatie in haar geschiedenis heeft meegemaakt! Het is uitstekend dat de geschiedenis uiteengezet wordt, maar met geen woord reppen over het daadwerkelijk leven in de bossen en andere terreinen, dat is vreemd!

Daardoor is dit boek geen gouden greep voor natuurliefhebbers, tenzij ze ook historisch geïnteresseerd zijn. Lezers die niet genoeg kunnen krijgen van zakelijke aangelegenheden als wetten, bosaanplant, bosproductie en wat dies meer zij, kunnen in meerdere hoofdstukken aan hun trekken komen. Het is namelijk prima en vlot geschreven en heeft mij verschillende hoofdstukken geboid gehouden en het is fantastisch geïllustreerd. Dus een gemiste kans, want mensen met interesse voor natuurschoon zullen dit boek links laten liggen. Hen verwijst ik graag naar het regionale natuurboek over "Natuurgebieden in Zuidoost Nederland" en dat over de provincie Overijssel. Want Staatsbosbeheer kan het wel!

R. Steverink

RECENT VERSCHENEN

ADAMS, A., 1999. Herintroductie van hakhoutbeheer in de Koelenbos bij Bemelen. Deel II: evaluatie van het eerste herstelbeheer. 26 pp. (excl. bijlagen). Stichting de Lierlei i.o.v. Stichting het Limburgs Landschap. Het rapport is te bestellen bij Stichting de Lierlei (tel: 045-5708870) maar is ook in te zien in de bibliotheek van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Stichting het Limburgs Landschap heeft in 1997 een project opgesteld voor het herstel van de voorjaarsflora in de Koelenbos. Door een combinatie van beheersmaatregelen wordt geprobeerd in een deel van het bos aan deze doelstelling invulling te geven. Om te onderzoeken of de

maatregelen effect hebben is in 1997 de uitgangssituatie vastgelegd. In het deel van het bos waar de beheersmaatregelen uitgevoerd gingen worden, is de samenstelling van de ondergroei en de dichtheid van de Aalbes gekarteerd. Ook is een aantal aandachtsoorten in kaart gebracht. In het voorjaar van 1999 zijn de karteringen opnieuw uitgevoerd. Aan de hand van 16 opnamen van de ondergroei in 1997 en 1999 wordt een beschrijving gegeven van de verandering van de vegetatie. Ook worden de effecten van het terugdringen van de Aalbes beschreven en de verandering in een aantal kritische soorten. Het rapport bevat ook een overzicht van de genomen beheersmaatregelen

en de effecten van de maatregelen op korte termijn. Het rapport besluit met aanbevelingen voor het verder monitoren van de effecten van het beheer.

MEERTENS, H., J. KEYERS & G. KURSTJENS, 1998. Kollegreend; Jaarverslag 1995-1997. 86 pp. Stichting Ark. Het rapport is te bestellen door 25 gulden over te maken op girorek. 161432 t.n.v. Stichting Ark\Bureau stroming B.V., Beek-Ubbergen, o.v.v. de naam van het rapport en ISBN-nr. 90.74648.60.6.

De Kollegreend is één van de voorbeeldgebieden voor natuurontwikkeling in de Maas(-plassen) en